

Wieniec - zarys dziejów

04.02.2013.

Wieniec – pradzieje W granicach Wieńca istnieje ponad 20 stanowisk archeologicznych, stad jego pradzieje są dobrze udokumentowane. Najstarsze, poznane ślady osadnictwa sięgają wczesnego neolitu (młodszej epoki kamienia) kultury ceramiki wstęgowej rytej (4200-3500 lat p.n.e.). Archeolodzy odkryli tu liczne osady trapezowatych domów wspólnoty nazwanej w encyklopediach społeczeństwem długich chat grupy brzesko-kujawskiej kultury lendzielskiej.

Rozległe osady grupowano w niewielkie o powierzchni do 40 km² mikroregiony z populacją około 50-60 osób. Osada miała powierzchnię około 2500 m². Funkcjonowało tam równolegle 4-5 chat na obszarze liczącym około 800-100 m², wokół którego sytuowano obiekty gospodarcze i pochówki zmarłych członków wspólnoty. Czas istnienia takowego osiedla nie przekraczał dwóch lat, potem opuszczano je na 8-10 lat, przenosząc się w inne miejsce. Grupa migrująca w tym systemie rotacji zakładała około 5-6 podobnego charakteru osad okresowo zasiedlanych przez około 600 lat. Tytułowe długie chaty są jednym z podstawowych wyróżników brzesko-kujawskiego społeczeństwa. Makiety osad brzesko-kujawskich eksponuje Muzeum Archeologiczne w Warszawie.

Stwierdzono tu także ślady kultu megalitycznego. Najstarszym centrum megalitów jest Śródkowa Afryka (6 tys. lat p.n.e.), dopiero potem Europa (5 tys. lat p.n.e.). Jak pisze Zygmunt Krzak w pracy *Megality Europy*: z miejscowości Wieniec (Kujawy, Polska) pochodzi czaszka około siedemdziesięcioletniego męskiego przedstawiciela rasy czarnej, znaleziona w grobie megalitycznej kultury. W Szkocji zachowała się ludowa opowieść o słynnym kręgu kamiennym i alejach menhirowych (wyznaczonych głazami) w Callanish na Hebrydach, gdzie mowa o tym, że są one dziełem murzynów, którzy przybyli tu na statkach pod wodzą wielkiego Króla i zarazem kapłana. Zapewne po drodze odwiedzili ziemię wieniecką.

Z epoki brązu (1700-650 lat p.n.e.) znaleziono tu osady ludności kultury łużyckiej, a z epoki żelaza (650 lat p.n.e.-1250 n.e.) - osady ludności kultury przeworskiej.

Na 6 stanowiskach archeologicznych odkryto też pozostałości osad wczesnośredniowiecznych (570-1250 lata n.e.) jako zaczątek nowożytnego i współczesnego Wieńca.

Prof. Konrad Jażdżewski, wybitny polski archeolog i badacz tych ziem, potwierdził w pobliskim Brześciu Kujawskim ciągłość osadnictwa od czasu neolitu. Jest pewne, że dotyczy to także ziemi wienieckiej. **ZESPÓŁ PAŁACOWO-PARKOWY** jedno z najokazalszych założeń na Kujawach. Stylem wystroju nawiązuje do renesansu włoskiego, jednak rozbudowana bryła wypłynęła z nurtu romantycznego architektury II poł. XIX wieku. Piętrowy, z dwupiętrowymi ryzalitami. Od północy do południa czterokondygnacyjne wieże zakończone wysokimi, spiczastymi dachami. Nad wejściem żeliwny balkon i półkoliście zamknięta porte-fenetre. W zwieńczeniu części środkowej odcinek attyki z rzeźbami dwojga puttów podtrzymujących skuty kartusz herbowy i wielki wieniec kwiatowy jako aluzja do nazwy miejscowości. Ryzalit środkowy zakończony tarasem, powyżej oś środkowa ujęta boniowanymi pilastrami, zakończona odcinkiem attyki z metalową rzeźbą orła. Powierzchnia zabudowy 858,2m², powierzchnia użytkowa 1785m² i kubatura 11240m³. **PARK** założony na planie zbliżonym do trapezu. Szatę roślinną stanowi 1411 pozycji liściastych i iglastych drzew i krzewów. Dominuje klon, jesion wyniosły, lipa drobnoliściasta, wiąz szypułkowy, jawor, kasztanowce, modrzew i platan kolonisty. Powierzchnia 8ha. Na osi elewacji ogrodowej pałacu wydłużony, prostokątny parter pośrodku którego kolistą sadzawką z fontanną. **STARY PAŁAC** w stylu neogotyku angielskiego, piętrowy, wzniesiony na rzucie prostokąta, z częściowo wbudowaną w korpus ośmioboczną wieżą. Wieża trójkondygnacyjna z balkonem o żeliwnej, ozdobnej balustradzie na wysokości piętra. Najwyższa kondygnacja obwiedziona balkonem z żeliwną balustradą o motywach rozet z czteroliściami. Nad nim wmurowana w ścianę neogotycka płyta żeliwna z medalionem Władysława Łokietka, urodzonego w Brześciu (stolicy księstwa brzesko-kujawskiego) księcia brzeskiego i późniejszego Króla Polski. Pałacowi przeznaczono później funkcję oficyny. **KORDEGARDA** portiernia, z brama wjazdową i ogrodzeniem z 1873r. **KOŚCIÓŁ PARAFIALNY** p.w śś. Stanisława Kostki i Mikołaja. Ołtarz główny, neogotycki z 2 poł. XIXw. Z licznymi rzeźbami świętych i obrazem Przemienienia Pańskiego, pochodzący z katedry wrocławskiej. Obraz matki Boskiej z Częstochowskiej z XXw. w srebrnej, rokokowej sukience z 2 poł. XVIIIw. Obraz św. Mikołaja z 1885r. Rzeźby prymitywne i ludowe, neogotyckie, pochodzące ze Starego Kościoła i z Katedry wrocławskiej. W nawie głównej obraz św. Józefa uratowany z ołtarza głównego przed zniszczeniem kościoła w 1941r., odnaleziony w 2005r. Obok plebania (1900r.) **KAPLICA** (1897r.) cmentarna, neoromańska, prostokątna trójprzęsłowa z węższym, jednoprzęsłowym prezbiterium. Cmentarz rz.-katolicki z końca XIXw. ze starodrzewem. **ZESPÓŁ FOLWARCZNY** (ul. Parkowa 25-37) budynki powstałe w 1 poł. XIXw. częściowo przebudowane, skupione wokół rozległego, czworobocznego dziedzińca (spichlerz i stodoła). Zdewastowaną owczarnię i zajazd rozebrano. W **ZESPOLE** z poł. XIXw.: d. **GORZELNIA** (1877r.) - eklektyczna, o cechach klasycyzujących. Murowana z cegły, otynkowana, parterowa z kwadratową, piętrową częścią pośrodku. W szczycie od ul. Parkowej 37 płycina z tarczą zegarową i datą budowy, d. **KUŹNIA** (ul. Parkowa 25), zdewastowana, d. **ŁAŹNIA** (ul. Akacja 1), d. **STAJNIA** (ul. Parkowa 29) **DAWNA SZKOŁA**, potem Gmina (Parkowa 56) z I poł. XIXw., późnoklasycystyczny **CZWORAK** (ul. Parkowa 24) murowany z poł. XIXw. **DOM**

PRACOWNIKÓW FOLWARCZNYCH z 2 kondygnacjami tzw. Czerwone Piekło (ul. Parkowa 52) z k. XIXw. DAWNE ALEJE: lipowa (ul. Parkowa), jaworowa i klonowa (ul. Klonowa). HISTORIA ZDROJOWISKA WIENIECÂ Kierując się sugestią swoich przyjaciół, ludzi nauki, geologów, baron Stanisław Leopold Kronenberg, dziedzic Wieńca, postarał się w 1889 roku o koncesję na poszukiwanie pokładów minerałów na gruntach Brzezia i Wieńca co pozwoliło na wykonanie kilku odwiertów poszukiwawczych w latach 1889-1903. Z dwóch z nich w Dolinie samowypływem popłynęła woda o zapachu siarkowodoru.

Â W 1909 roku ks. Józef Rosiński, wikariusz Wieńca zapisał w księgach kościelnych m.in.: Zamiast soli, przy wierceniu w lesie wienieckim za wsią Dolina (w okolicach gajówki Krzyżówka, obecna nazwa Dolina-Źródło) odkryto źródło wody, które wysoko biło, wydając zapach siarki. Na uczynionym rozbiórce chemicznym pokazało się, że woda jest siarczano - wapienna i ma siarki więcej niż wszystkie takie źródła w Europie, bo 33% (&)Gdy ludzie schodzili się do źródła, z parafii i z Włocławka, baron Kronenberg kazał zbudować dom z trzema wapieniami, który od wiosny do m. czerwca postawiono i kąpiele otworzono w połowie m. lipca 1909r. Kosztem dziedzica utrzymywany jest obsługujący ten prowizoryczny zakład kąpielowy, a kąpać się dozwolono każdemu za pozwoleniem administratora dóbr i wszystkim darmo, na sposób próbny ile woda okaże się skuteczna na reumatyzm i wyrzuty skórne. Wielu doznało znaczącej ulgi .Â

Â Ówczesnym administratorem dóbr Kronenberga był Józef Grzegorzewicz, a pozytywne oceny wody wydali warszawscy lekarze: Serkowski, Anastazy Landau i Alfred Sokołowski.

Wody lecznicze zainteresowały świat lekarski i 11 lipca 1909r. do leśniczówki Brzezie przyjechała 19-osobowa Komisja z Warszawy (lekarze, geolodzy i architekci) która stwierdziła przydatność warunków do stworzenia uzdrowiska klimatycznie - zdrojowego.

Â Wikariusz dodaje później, że oficjalnie łaźienki uruchomiono w połowie czerwca 1910r. gdzie również dozwolono się kąpać pragnącym tego, i także darmo, zostawiając tyłkon po 20 kopiejek za każdą kąpiel dla obsługującego .

Â Źródła wskazują, że baron-przeciwny budowie dużego ośrodka sanatoryjnego jednak zgodził się na korzystanie z wody leczniczej i polecił zainstalowanie wanien w pałacu w Wieńcu. Zainstalowano dwie wanny dla gości barona i na podwórzu wannę dla ludności, a zabiegi odbywały się w ten sposób, że dowiezioną beczkowitzem wodę ze zdrojowiska podgrzewano do kąpeli w kotłach na podwórzu. Zabiegi trwały od rana do wieczora ale co zrozumiałe tylko latem.

Rok 1910 niewątpliwie zapoczątkował zorganizowaną eksploatację zdrojowiska dla celów leczniczych co oznacza, że obecny Wieniec Źródło ma za sobą ponad stuletnią historię.

Â Po przerwie wojennej zabiegi wznowiono, ale Kronenberg oddał łaźienki i eksploatację źródła osobie prywatnej.

Â Dysponujący wiedzą i kapitałem entuzjaści budowy uzdrowiska (skupieni wokół inż. majoraÂ rezerwy Stanisława Smolki) podjęli próbę założenia z Kronenbergiem spółki celem rozbudowy łaźienek i urządzenia sanatorium z prawdziwego zdarzenia. Wobec odmowy Smolka wydzierżawił od Dyrekcji Lasów Państwowych 7 ha lasu przylegającego do dóbr Kronenberów (ze zgodą na odwierty) czym zapoczątkował dzieje uzdrowiska w obecnym miejscu.

Wiercenia rozpoczęto 4 maja 1922r. a zamożni entuzjaści z Włocławka osiągnęli swój cel już 30 września, kiedy to w odwiercie w rewirze leśnictwa Poraza z głębokości ok. 116m. wytrysnęła samowypływem z wydajnością ok. 30m³/godz. woda na wysokość 6m. W pobliżu odkryto też bogate złoża borowin.

Â Kiedy Państwowy Instytut Farmaceutyczny potwierdził skład siarczano-chlorowo-wapniowo-sodowy wody w dniu 19 kwietnia 1923 roku zawiązano formalnie spółkę p.n. Zdrojowisko Siarczane Wieniec Spółka z o.o. z udziałowcami m.in. Stanisław Smolka, ks. prałat Stanisław Pruski, lekarz Witold Piasecki, inż. Antoni Olszakowski, arch. Stefan Narębski, przemysłowiec Jerzy Bojańczyk, dyr. banków Antoni KotlarskiÂ i Lech Kryński. Kapitał podzielono na 800 udziałów po 6 tys. zł, ale aż 230 udziałów wniósł Smolka, inwestując cały swój majątek i już go nie odzyskując (światowy kryzys w l. 1929-33).

Już 15 sierpnia 1923r. oddano do użytku budynek kąpielowy na 8 stanowisk zabiegowych i rozpoczęto wydawanie kąpeli. Wiosną 1925r. wybudowano budynek, a 12 sierpnia otwarto uroczyste Zakład Zdrojowy, co można uznać za początek działania uzdrowiska. Poświęcenia zakładu dokonał udziałowiec ks. Stanisław Pruski. Jak napisało z tej okazji ówczesne Słowo Kujawskie : Według orzeczenia pomocy lekarskiej, woda z tego źródła, zawierająca znaczną ilość siarki i innych składników leczniczych, okazała się bardzo skuteczną przy cierpieniach artretycznych i reumatyzmowych. Przepiękne i nadzwyczaj zdrowe położenie źródła wśród lasu sosnowego stawia to miejsce o wiele wyżej od Ciechocinka .Â

Â 1 czerwca 1927r. ukończono budowę obiektu administracyjnego, a w 1928r. uruchomiono kolejkę wąskotorową do Włocławka długości 5,5 km z dwoma wagonikami i zaprzęgiem końskim, zastąpionym potem lokomotywą osiągającą prędkość 20km/godz. W 1929 roku podjęto też budowę szosy do Włocławka, zakończoną w 1930 roku. Uzdrowisko nosiło wówczas nazwę Zakład Kąpielowy Źródło Siarczanych Wieniec , a od 26 czerwca 1929r. stało się własnością Włocławskiego Zdrojowiska Siarczanego Wieniec , spółka z o.o.

17 sierpnia 1929r. ks. biskup Radoński poświęcił kaplicę w stylu zakopiańskim wybudowaną z inicjatywy

ks. Pruskiego. W 1930r. oddano do użytku nowoczesny, zabiegowy Dom Zdrojowy oraz prewentoria dla dzieci Bożenka i Jutrzenka na 150 łóżek, co zapoczątkowało leczenie dzieci dotkniętych schorzeniami reumatologicznymi i układu krążenia. Ruszyła budowa prywatnych pensjonatów dla kuracjuszy korzystających z zabiegów (Zacisze , Stokrotka , Janina , Danusia , "Kaźmierka , Zakopianka) w części prowadzonych przez siostry zakonne. Poza kuracjuszami (głównie z Włocławka i z Warszawy) przyjeżdżali do Wieńca letnicy na kilkunastodniowe wczasy i włocławianie na niedzielne majówki (dla wczasowiczów i gości otwarto restaurację z dansingiem) stąd do wybuchu wojny uzdrowisko rozwijało się szybko i bez dotacji rządowych.

W 1932 r. odnotowano: W zdrojowisku Wieniec znajduje się obecnie 12 wili-dworków, zawierających około 130 pokoi. Niektóre z nich są skanalizowane. Zaprojektowane jest i w przyszłym roku będzie zaprowadzone oświetlenie elektryczne. Z wiosną rozpocznie się budowa dalszych czterech wili. Ponadto 2 pensjonaty i 2 restauracje.

W kampanii wrześniowej w wieku 57 lat zginął w bitwie nad Bzurą animator Uzdrowiska, Stanisław Smolka. W czasie okupacji Uzdrowisko gościło niemieckich dygnitarzy, a pod koniec wojny leczyło rannych żołnierzy frontowych. W 1945 roku zdrojowisko przejęło Prezydium Powiatowej Rady Narodowej we Włocławku.

9 sierpnia 1950r. Zrodowisko przejęło Przedsiębiorstwo Państwowe Uzdrowisko Ciechocinek z zamiarem organizacji leczenia uzdrowiskowego dzieci dotkniętych chorobą reumatyczną, ale po 1953 roku Centralny Zarząd Uzdrowisk Polskich w Warszawie ustanowił tu Państwowe Przedsiębiorstwo Uzdrowiskowe Wieniec -Zdrój .Wtedy wytyczono ulice, wyasfaltowano drogi i wybudowano przychodnię lekarską, blok mieszkalny dla personelu, pralnie, warsztaty i magazyny. Wybudowano kanalizację, biologiczno - mechaniczną oczyszczalnię ścieków i nową sieć elektryczną.

W 1968 roku odbudowano źródła likwidując stare odwierty, które mogły zakłócać równowagę złoża wód siarczanych, a minister Zdrowia zdecydował o utworzeniu tu obszaru górniczego Wieniec . Wcześniej ten sam minister z dniem 1 stycznia 1967 roku uznał Wieniec za uzdrowisko. W 1972 roku ponownie uruchomiono sanatoryjne leczenie dorosłych. Powstało sanatorium Hutnik , a w 1985 roku oddano do użytku kardiologiczny szpital uzdrowiskowy Zacisze .

W sierpniu 1989 roku Minister Zdrowia utworzył dla złóż wody leczniczej i borowiny (torfu leczniczego) obszar górniczy Wieniec 1 na powierzchni 149 ha, przy czym stan zasobów borowiny tylko złoża B szacuje się na 53 tysiące ton, przy wydobyciu rocznym 120-150 ton. Z dostępnych zasobów wody w ilości 27m³/h współczesne uzdrowisko wykorzystuje jedynie 2 %, a jej wiek izotopowo wyliczono na około 13.700 lat.

Po zmianie ustroju Wieniec-Zdrój jest częścią terytorium samorządowej gminy uzdrowiskowej Brześć Kujawski.

Po szeregu reorganizacjach w 1999 roku uzdrowisko po 76 latach ponownie stało się spółką, tym razem Skarbu Państwa. Staraniem Zarządu Uzdrowiska i samorządu przeprowadzono gazyfikację większości obiektów, doprowadzono wodę pitną z ujęć wienieckich, włączono miejscowość do zbiorowego systemu oczyszczania ścieków, wybudowano kilka kilometrów ścieżek pieszo-rowerowych i zmodernizowano drogi dojazdowe.

Uzdrowisko wzbogaciło się o basen leczniczy, obiekt Pijalni Wód Leczniczych i jaskinię solną.

W 2004 roku zawieszono świadczenie usług uzdrowiskowych dla dzieci. Staraniem ks. Lesława Witczaka wzniesiono w latach 2006-2009 nowoczesny kościół Miłosierdzia Bożego.

W uzdrowisku celebryci bywali przejazdem (Miss World Aneta Kręglicka, Aleksander Kwaśniewski-Prezydent RP) albo na rehabilitacji (Krzysztof Krawczyk w 1989/90r., po wypadku drogowym pod Bydgoszczą). Atrakcją Uzdrowiska jest z pewnością park sanatoryjny z lat 1923-27, wpisany do rejestru zabytków, oraz okoliczny pomnik przyrody 400-letni dąb Kuba, zwany też dębem siostry Amelii. Podobno od siekier drwali uratowała go prośbami zakonnica Amelia Nosowska z Domu Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego  Paulo w Wieńcu Zdroju, zawieszając na nim później różaniec z medalionem Matki Boskiej.

Przez uzdrowisko przebiega znakowany czarny szlak turystyczny PTTK, łączący okoliczne Miejsca Pamięci Narodowej, a w sąsiadującym nadleśnictwie Łuba można skorzystać z leśnych ścieżek dydaktycznych. Różnorodnie atrakcje zapewnia też pobliski, ponadstutysięczny Włocławek, połączony z Uzdrowiskiem miejską linią komunikacyjną. Koszykarze włocławskiego Anwilu i zawodowi sportowcy innych dyscyplin to tradycyjni uczestnicy odnowy biologicznej i leczenia w obiektach Wieńca Zdroju. Miłośnicy golfa mogą skorzystać z 9 dołkowego pola w sąsiadującym Wieńcu Zalesiu (Golf Kujawy Club). Na skraju Uzdrowiska przyciąga wzrok pamiątkowa tablica PTTK, Towarzystwa Geograficznego i Nadleśnictwa Włocławek wskazująca miejsce przebiegu 19 południka długości geograficznej wschodniej (po jej jednej stronie jest się starszym o 16 minut).

Przebiegająca w pobliżu w Wieńcu autostrada A1 zapewnia zainteresowanym dogodną komunikację z miejscem zamieszkania.

W dniu 30 listopada 2010 roku 93% udziałów spółki Uzdrowisko Wieniec sprzedano prywatnemu inwestorowi, co otwiera kolejny rozdział rozwoju Zrodowiska Wieniec. WIENIEC NOWOŻYTNY od X wieku -

w Wieńcu funkcjonuje port na rz. Zgłowiączce. W 1266r. wzmiankowany młyn
1154r. - pierwsza wzmianka o Wieńcu należącym do kapituły wrocławskiej
1252r. - wzmianka w przywileju Kazimierza I Księcia Kujawskiego o wsi Wince, której w 1255r. nadaje on prawo niemieckie. Książę pozwolił polować na bobry.
1259r. - w akcie Papieża Aleksandra IV wieś nazwano Winche. Kolejne nazwy to Winzu i Winz
XIIIw. - Biskupi wrocławscy ufundowali kościół p.w. Św. Michała i erygowali parafię, wzmiankowana w 1380 roku
1356r. - pożar kościoła, kolejny w 1560, jego odbudowa i konsekracja przez bpa Stanisława Karnkowskiego w 1575r.-1569r. - bp S. Karnkowski oddaje parafię na fundusz kaznodziei katedry, odtąd plebanem bywa zawsze kanonik katedry wrocławskiej
1582r. - Wieniec liczył 34 łany w tym: 10 włók folwarcznych, 3 plebańskie, 3 sołeckie, 3 osiadłe i 22 puste oraz 9 l' łanów czynszowych
1637r. - biskupie akta wizytacyjne wzmiankują szkołę parafialną w Wieńcu
1725r. - pożar kościoła, w 1733r. odbudowa przez bpa Krzysztofa Szembeka
po 1793r. - po konfiskacie dóbr kościelnych w 1797r. Wieniec z przyległymi lasami i folwarkami król pruski Fryderyk Wilhelm II daruje gen. lejtn. Fryderykowi Ludwikowi, księciu von Hohenlohe Ingelfingen z Wrocławia. W dzierżawie Pawła Dąbrowskiego, Daniela Arendt i Ignacego Kramlitz do 1818r.
1821r. - założono cmentarz, istniała karczma, kuźnia, młyn wodny, gorzelnia i browar
1824r. - po licytacji za 271 tys. zł. własność Miączyńskich, z których Stanisław był adiutantem ks. Józefa Poniatowskiego, a hr. Mieczysław - sędzią pokoju okręgu wrocławskiego
27.07.1831r. - Feldmarszałek ros. Iwan Paskiewicz okłada sekwestrem majątki Miączyńskich za udział w powstaniu listopadowym
1826 - 47r. - wybudowano nowe budynki folwarczne, owczarnię, stodołę i stajnię, Wieniec miał 37 dymów i 289 mieszkańców
przed 1850r. - wybudowano dla Miączyńskich tzw. Stary Pałac i park
po 1860 - za udział Miączyńskiego w Powstaniu Styczniowym rząd zaborczy skonfiskował Wieniec i sprzedał Franciszkowi Nowińskiemu. W 1865r. własność Jana Krauze
31.08.1869r. - Wieniec od Marii z Jacobich Krauze nabył Leopold Kronenberg za sumę 163 000 rubli; dobra obejmowały wówczas 3063 morgi nowopolskie i 8 prętów.
2 poł. XIXw. - wybudowano spichlerz, murowany młyn, zajazd, kuźnię i łaźnię.
1873r. - Kronenberg połączył szosą Wieniec z Brzeziem, a w 1877r. wybudował murowany most na Zgłowiączce
1878r. - po śmierci Leopolda Wieniec dziedziczy Stanisław Leopold Kronenberg
1880r. - na gruntach darowanych przez Kronenbergów wybudowano nową szkołę, a w 1882r. głównie z darowizny Stanisława i Leopolda Juliana Kronenbergów wybudowano murowany kościół wg projektu Artura Goebła, konsekrowany przez bpa Bereśniewicza w 1895r.
1890-92r. - wg proj. Goebła dla Stanisława Leopolda Kronenberga wybudowano eklektyczny pałac w stylu renesansu włoskiego
1898r. - z fundacji Kronenbergów na cmentarzu wybudowano neoromańską kaplicę wg projektu Goebła. Budynek karczmy adaptowano na Ochronkę dla dzieci
1900r. - wybudowano plebanię, a w 1904r. pałacowy park przekomponowano wg proj. Waleriana Kronenberga
1909r. - poszukując soli i węgla brunatnego Kronenberg odkrył źródło wody siarczanej 1200 m na próbę uruchomił budynek kąpielowy z trzema warmami
1913r. - budynek szkoły nie pomieścił 160 uczniów, otwarto więc 4 klasową filię w Machnaczu
1914/15 - w Wieńcu kwaterują wojska rosyjskie, potem artyleria niemiecka; liczne ofiary i zniszczenia od ostrzału
03.1918r. - wojsko niemieckie skonfiskowało organy kościelne ufundowane w 1884r. przez Stanisława Kronenberga
od 1919r. - własność Leopolda Jana Kronenberga. Po odzyskaniu niepodległości naukę w szkole podjęło 128 dzieci. Do 1921r. Wieniec jest siedzibą gminy Pikutkowo
27.06.1923r. - Baron-Delegat Rady Szkolnej i Leopold Julian Kronenberg-Przewodniczący Dozoru Szkolnego uczestniczą tradycyjnie w zakończeniu roku szkolnego
1936r. - przy trakcie brzeskim wybudowano nową, murowaną, szkołę. W latach pięćdziesiątych, i sześćdziesiątych rozbudowana o świetlicę szkolną, dom nauczycielski i nowe skrzydło
3.03.1941r. - aby pozyskać dzwony hitlerowcy wysadzili w powietrze kościół
1943r. - Leopold Wojciech Kronenberg s. Jana odbiera dyplom Wyższej Szkoły Agrarnej i wkrótce ginie jako żołnierz AK ps. LOTEK
1944r. - dekret o reformie rolnej wywłaszcza Leopolda Jana Kronenberga a represje zmuszają go do wyjazdu z kraju
1945r. - majątek rozparcelowano, resztówka Wieniec została przeznaczona na zorganizowanie Liceum Rolniczo-Pszczelarskiego. Do 1954r. Wieniec jest siedzibą gminy

1946-1948r. - zespół dworsko-parkowy użytkuje Komitet Wojewódzki PPR. W 1949r. w pałacu zorganizowano sanatorium przeciwgruźlicze, w 1960r. zamienione na Szpital przeciwgruźliczy i chorób płuc

1957-1964r. - na fundamentach z 1733r. proboszcz ks. Roman Jałochy buduje nowy kościół

1959r. - Kierownik szkoły Józef Jankowski oddaje Muzeum Kujawskiemu naczynia wczesnośredniowieczne i wiosło wydobyte z dna Zgłowiączki. W 1965r. Badania Katedry Archeologii UMK w Toruniu potwierdzają Xw. przystań rzeczną i ew. komorę celną.

1990r. - Wieniec staje się sołectwem samorządowej gminy Brześć Kujawski

2003r. - rozbudowano budynek szkoły o pomieszczenia gimnazjum i o halę sportową, a w 2004r. Połączono szkołę z centrum Wieńca bezpiecznym ciągiem pieszym

2006r. - w pałacu zlikwidowano działalność szpitalną, od 2009r. spółka Pałac Wieniec powołana przez Urząd Marszałkowski rozpoczyna tworzenie Centrum Informacji Europejskiej. Zaczęto rekonstrukcję pałacowego parku

2011r. - wybudowano zespół boisk zaplecza sportowego szkoły

2012r. - Wieniec przecięła autostrada A1. Zlokalizowano tu Miejsca Obsługi Podróżnych

O NICH WATO PAMIĘTAĆ Leopold Kronenberg, (1812r.-1878r.), bankier, przemysłowiec, filantrop, ż. Ernestyna Rozalia Leo. Głowa najstawniejszej linii rodowej Kronenbergów, silnie związanej z Kujawami i Ziemia Brzeską. Założyciel majątków Kronenbergów w Wieńcu i w Brzeziu. Rodzina pozostawiła po sobie geograficzne ślady utrwalone w nazwach miejscowości (od jego imienia: Leopoldowo)

Stanisław Leopold Kronenberg, (1846r.-1894r.) filantrop, przemysłowiec, finansista, dziedzic Wieńca od 1878r. Hodowca koni pełnej krwi angielskiej oraz rasowego bydła i owiec. Wzorcowe w Królestwie Polskim melioracje pól, łąk i pastwisk w Wieńcu i w Brzeziu.

LEOPOLD JULIAN KRONENBERG, ur. 1849r. Finansista, kompozytor, ziemianin, analityk polityczny (m.in. książka Polska wobec stron walczących) W 1878r. odziedziczył majątek Brzezie. Hodowca rasowych koni, bydła i owiec. Po 1918r. poświęca się prowadzeniu majątków w Wieńcu i w Brzeziu, oraz muzyce. Spłaca długi Filharmonii Warszawskiej, której był współzałożycielem i okazjonalnym dyrygentem. Umiera w Brzeziu w 1937r.

JÓZEFINA z RESZKÓW KRONENBERGOWA, ur. 1885r. ż. Leopolda Juliana, artystka, filantropka, fundatorka organów i in. wyposażenia kościoła w 1882r. Światowej sławy śpiewaczka, porzuca karierę i osiada z mężem w Brzeziu. W 1889r. rodzi się córka Józefina Róża (od jej imienia nazwa wsi Rózinowo). Umiera 22 lutego 1891r. rodząc syna Leopolda Jana.

LEOPOLD JAN KRONENBERG, ur. 18.02.1891r. w Brzeziu, agronom, ziemianin, kawalerzysta, studiuje agronomię w Monachium, w I wojnie św. oficer wojsk rosyjskich odznaczony Krzyżem św. Jerzego. W 1916r. nawiązuje kontakt z Komitetem Polskim w Londynie i Polskim Komitetem Narodowym w Paryżu. Po powrocie do Polski w 1918r. do 1921r. bierze udział w powstaniach w Wielkopolsce i na Śląsku. Miłośnik koni, prowadzi hodowlę w Brzeziu i w Wieńcu, członek Towarzystwa Wyścigów Konnych i Polskiego Związku Jeździeckiego. Z Wandą de Montalto pobierają się i mają dwoje dzieci Leopolda Wojciecha (ur. 1920r.) i Wandę (ur. 1922r.). W czasie II wojny św. ginie jego żona (w 1939r.), syn (w 1943r.) i córka (w 1944r.). W konspiracji szkoli akowską młodzież i wydaje prasę podziemną. Po dekreście z 1944r. o reformie rolnej, na przełomie 1946/47 zmuszony do wyjazdu z Polski. W USA wybrany honorowym prezesem b. żołnierzy AK, zmarł w 1971r.

Władysław Kronenberg, ur. 1848r., utalentowany muzycznie osiadł na stałe we Francji gdzie przez sentyment do dóbr rodzinnych komponował pod pseudonimem Wieniec .

Walerian Kronenberg, ur. 1859r., czołowy twórca założen parkowych i ogrodowych na ziemiach polskich, ogrodnik i planista. Profesor Wyższej Szkoły Ogrodniczej w Warszawie

Stanisław hr Miączyński, towarzysz i adiutant ks. Józefa Poniatowskiego, do jego śmierci w nurtach Elstery (19.10.1813r.) w stopniu kapitana. Po kampanii napoleońskiej wrócił do Polski i na publicznej licytacji przed trybunałem Cywilnym w Warszawie w 1824r. kupił dobra Wieńca i Kuczyny. Mieczysław hr. Miączyński, ur. 1818, syn Stanisława pułkownika Wojska Polskiego, adiutanta Ks. Józefa Poniatowskiego i Michaliny z Prusińskich. Kawaler orderu Virtuti Militari, sędzia pokoju powiatu wrocławskiego. Znany w 2 poł. XIX w. kompozytor kujawiaków i innych tańców ludowych, m.in. dedykowanych Marii hr. z Wodzińskich Skarbek, muzie Słowackiego i Chopina (w 1854 r. dochód z tego zeszytu przeznaczył na szpital św. Antoniego we Wrocławku). Dziedzic Wieńca i Brzezia, w 1847r. poślubił Marię, córkę gen. Augustyna Słubickiego i Łucji z hr. Zboińskich. W 1851r. w Wieńcu urodziła się ich jedyna córka, Zdzisława. Od jego imienia wieś Mieczysław a wieś Witoldowo od 1837r. od Witolda Miączyńskiego. Z kolei nazwy wsi Marianki i Klementynowo przyjęły nazwy od imion Marii i Klementyny Miączyńskich.

ARTUR GOEBEL, ur. 1835r. praktykował u H. Marconiego, budowniczy dworów, domów bankowych (braci Natansonów w Warszawie) szkół, kościołów (m.in. w Wieńcu), szpitali i pałaców (m.in. w Brzeziu i w Wieńcu).

Józef Jankowski, kierownik szkoły Wieniec zawdzięcza mu odkrycie X-wiecznego portu rzecznego w 1959 roku

---

Jan Grześkowiak, archeolog katedry Archeologii Polski i Powszechnej UMK w Toruniu, w sierpniu 1965r. przeprowadził badania X-wiecznego portu na rz. Zgłowiączce.

M. de Winecz, pleban i kanonik wzmiankowany w 1356r.

KRZYSZTOF SZEMBEK, bp, w 1733r. wystawił z drzewa nowy kościół ks. prałat Karol Zieliński, główny animator budowy w l. 1880-82 kościoła w Wieńcu. Wzmiankowani ks. wikariusze: 1882r.- Fortunat Bereszczyński, 1883r.- Roman Wiśniewski, 1885r.-Jan Jędrzejewski, 1886r. - Jan Szafrąński, 1890r. - Franciszek Plewowski, 1892r. - Waclaw Piotrowski, 1893r.-Mieczysław Kozakowski, 1899r. - Józef Rosiński, 1911r. Antoni Margoński, 1914-20 - Ferdynand Cichocki